

O wiarygodności wyników wyborów do sejmików wojewódzkich

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Wyniki poprzednich wyborów do sejmików wojewódzkich wzbudzały wiele kontrowersji. Ogłoszone w 2014 roku przez Państwową Komisję Wyborczą rezultaty głosowania istotnie odbiegały od wyników badania exit poll. Nadspodziewanie dobry wynik uzyskało wtedy Polskie Stronnictwo Ludowe, co wiązano przede wszystkim z faktem, że lista kandydatów tego ugrupowania stanowiła w większości okręgów pierwszą stronę broszury wyborczej. Zastosowanie broszurowej formy karty wyborczej najprawdopodobniej skutkowało też tym, że blisko co piąty głos¹ w wyborach do sejmiku okazał się być nieważny. Doszły do tego problemy z systemem komputerowym i liczeniem głosów, które spowodowały opóźnienie w ogłoszeniu oficjalnych wyników. W konsekwencji wiarygodność wyników podanych w 2014 roku przez PKW była kwestionowana, a nawet pojawiły się zarzuty, że tamte wybory zostały sfalszowane.

W badaniach przeprowadzonych w grudniu 2014 roku i styczniu 2015 roku około jednej czwartej respondentów kwestionowało wiarygodność podanych przez PKW wyników wyborów do sejmików wojewódzkich². Warto dodać, iż po poprzednich wyborach samorządowych większość z kwestionujących wiarygodność wyników nie wierzyła w fałszowanie wyników wyborów, choć uważała, że uchybienia i nieprawidłowości w trakcie wyborów mogły zniekształcić ich rezultaty.

Wyniki ostatnich wyborów do sejmików wojewódzkich nie budzą wątpliwości wśród zdecydowanej większości Polaków (84%), a jedynie 3% ankietowanych uważa, że wyniki wyborów do sejmików wojewódzkich podane przez Państwową Komisję Wyborczą nie są wiarygodne³.

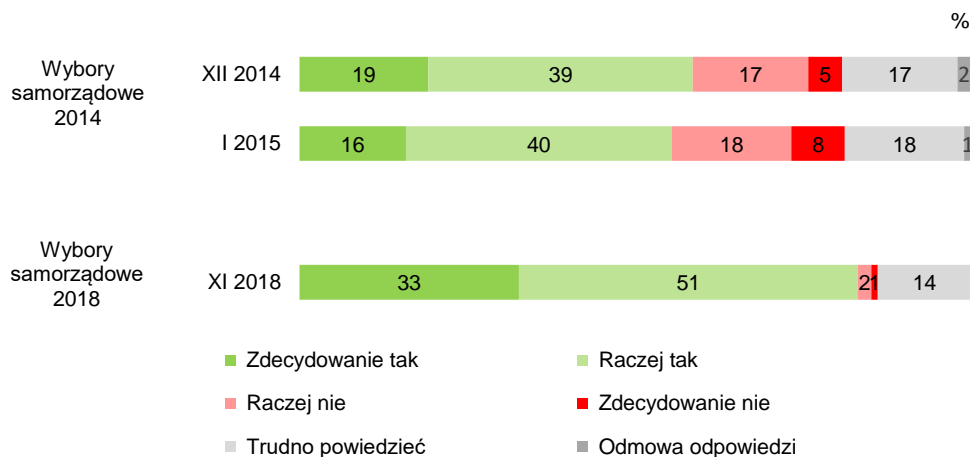
---

¹ W 2014 r. PKW podała, że w wyborach do sejmików wojewódzkich odnotowano 17,93% głosów nieważnych.

² Zob. komunikat CBOS „Zaufanie do procedur wyborczych”, grudzień 2014 (oprac. B. Roguska) oraz „Jeszcze o wiarygodności wyników ostatnich wyborów”, styczeń 2015 (oprac. B. Roguska).

³ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (342) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich face-to-face wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 8–15 listopada 2018 roku na liczącej 999 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, wyniki wyborów do sejmików wojewódzkich podane przez Państwową Komisję Wyborczą (PKW) są wiarygodne czy też nie?

Przekonanie, że wyniki wyborów do sejmików wojewódzkich podane przez Państwową Komisję Wyborczą są wiarygodne, dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych (por. tabelę aneksową).

Oceny wiarygodności wyników podanych przez PKW istotnie natomiast różnicuje ocena pracy tej instytucji i choć nawet wśród jej krytyków większość wyraża przekonanie o wiarygodności oficjalnych wyników wyborów do sejmików wojewódzkich, to opinie te są tym częstsze i bardziej zdecydowane, im lepsza jest społeczna ocena działalności PKW. Analogicznie – o ile co dziesiąty badany źle oceniający działalność PKW kwestionuje wiarygodność podanych przez nią wyników, to w grupie oceniających ją raczej dobrze czyni to tylko co setny, natomiast wśród tych, którzy oceniają ją zdecydowanie dobrze, takie opinie w ogóle się nie pojawiają.

TABELA 1

Czy, Pana(i) zdaniem, wyniki wyborów do sejmików wojewódzkich podane przez Państwową Komisję Wyborczą (PKW) są wiarygodne czy też nie?	Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Państwowej Komisji Wyborczej (PKW)?			
	Zdecydowanie dobrze	Raczej dobrze	Źle*	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zdecydowanie tak	59	36	33	12
Raczej tak	35	57	49	46
Raczej nie	0	1	3	4
Zdecydowanie nie	0	0	7	1
Trudno powiedzieć	5	5	7	38

* Z uwagi na małe liczebności połączono odpowiedzi „Zdecydowanie źle” i „Raczej źle”.

Co ciekawe, większą skłonność do kwestionowania ogłoszonych przez PKW wyników wyborów do sejmików mają badani, którzy nie wzięli udziału w głosowaniu, niż ci, którzy deklarują, iż oddali swój głos w tych wyborach (6% wobec 2%). Warto jednak dodać, iż spośród elektoratów komitetów

wyborczych, które wystawiły swoje listy w wyborach do sejmików wojewódzkich, ponadprzeciętną skłonnością do kwestionowania ich oficjalnych wyników charakteryzują się respondenci, którzy twierdzą, iż głosowali na listy firmowane przez Komitet Wyborczy Wyborców Kukiz'15 (7% w tej grupie uznaje je za niewiarygodne). Wśród wyborców aktywnych w wyborach 21 października br. 91% twierdzi, iż wyniki wyborów do sejmików wojewódzkich podane przez PKW są wiarygodne, natomiast wśród deklarujących absencję takie przekonanie wyraża 66%. Ponadto brak udziału w wyborach samorządowych wiąże się często z brakiem opinii o wiarygodności ich wyników.

TABELA 2

Czy, Pana(i) zdaniem, wyniki wyborów do sejmików wojewódzkich podane przez Państwową Komisję Wyborczą (PKW) są wiarygodne czy też nie?	21 października odbyły się wybory samorządowe do rad gminnych, powiatowych i sejmików wojewódzkich oraz I tura wyborów wójtów / burmistrzów lub prezydentów miast. Czy brał(a) Pan(i) udział w tych wyborach?	
	Tak, brał(a)m udział	Nie, nie brał(a)m udziału
	w procentach	
Zdecydowanie tak	39	18
Raczej tak	52	48
Raczej nie	1	5
Zdecydowanie nie	1	1
Trudno powiedzieć	8	28

***

Ocena wiarygodności ogłoszonych przez PKW wyników ostatnich wyborów do sejmików wojewódzkich jest znacznie wyższa niż w przypadku wyborów sprzed czterech lat. W szczególności jest to widoczne, gdy porówna się odsetki osób kwestionujących opublikowane wyniki (obecnie 3% wobec 22% w grudniu 2014 roku i 26% w styczniu 2015 roku). Można zatem powiedzieć, iż decyzje i działania podjęte przez PKW oraz ustawodawcę po doświadczeniach z poprzednich wyborów przyczyniły się do wzrostu zaufania Polaków do ogłoszonego w tym roku wyniku wyborczego.

Opracowała

Barbara Badora

TABELA 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, wyniki wyborów do sejmików wojewódzkich podane przez Państwową Komisję Wyborczą (PKW) są wiarygodne czy też nie?					Liczba osób
		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		33	51	2	1	14	999
Płeć	Mężczyźni	40	47	1	1	11	470
	Kobiety	27	54	3	0	16	529
Wiek	18–24 lata	27	60	2		11	77
	25–34	36	50	1	2	10	195
	35–44	34	53	3		10	188
	45–54	36	56	2		6	151
	55–64	37	45	2		16	180
	65 lat i więcej	25	48	2	1	25	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	51	2	0	19	395
	Miasto do 19 999	33	54	2	2	9	155
	20 000 – 99 999	36	50	3		11	238
	100 000 – 499 999	36	48	2	1	13	136
	500 000 i więcej mieszk.	47	47			7	75
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	21	46	3		29	182
	Zasadnicze zawodowe	28	53	3	2	14	244
	Średnie	32	53	2	0	12	304
	Wyższe	46	49		1	4	269
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	45	48		1	6	105
	Średni personel, technicy	44	49			7	43
	Pracownicy adm.-biurowi	47	46	2	2	3	73
	Pracownicy usług	27	49	4		19	48
	Robotnicy wykwalifikowani	30	61	2		7	121
	Robotnicy niewykwalifik.	33	48	4	4	11	47
	Rolnicy	37	51	1		12	44
	Pracujący na własny rach.	49	44		2	5	56
	Bezrobotni	22	53	7		18	23
	Emeryci	27	47	2	1	23	241
	Renciści	18	49	2		32	45
Pracuje w:	Uczniowie i studenci	31	58			11	57
	Gospodynie domowe i inni	26	55	5		14	97
	inst. państw., publicznej	48	47			5	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24	57	5	2	11	84
	sekt. prywat. poza rolnict.	39	51	2	1	8	262
Dochody na jedną osobę	prywatnym gosp. rolnym	39	50		1	10	51
	Do 899 zł	31	56	4		10	131
	Od 900 zł do 1299 zł	27	51	2	1	18	177
	Od 1300 zł do 1799 zł	30	52	3	1	15	145
	Od 1800 zł do 2499 zł	38	54	3		5	138
Ocena własnych war. mater.	2500 zł i więcej	51	45	1		3	130
	Złe	32	38	6	5	20	73
	Średnie	29	50	3	0	17	337
Udział w prakt. religijnych	Dobre	35	53	1	0	11	589
	Kilka razy w tygodniu	33	52	2	1	12	53
	Raz w tygodniu	35	51	1	1	13	442
	1–2 razy w miesiącu	33	49	3		14	159
	Kilka razy w roku	33	52	2	0	12	226
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	25	49	6	2	17	114
	Lewica	38	53	2	1	7	169
	Centrum	36	54	2		9	279
	Prawica	36	53	1	0	9	349
	Trudno powiedzieć	20	42	4	1	32	192